

MEASURES

Managing and restoring aquatic EcologicAL corridors for migratory fiSh species in the danUbe RivEr baSin

Upravljanje in obnavljanje vodnih ekoloških koridorjev za migratorne vrste rib v Donavskem porečju

Ozadje

Jesetrovke in druge vrste migratornih rib predstavljajo zgodovinsko, ekonomsko in naravno dediščino Donavskega porečja, hkrati pa so pokazatelji ekološkega stanja vodnih ekosistemov in delovanja ekoloških koridorjev. Zaradi prekomernega ribolova, onesnaženja, uničenja habitatov in motenj na selitvenih poteh so njihove populacije močno prizadete, posledično pa je bila prepoznana potreba po ohranitvi migratornih vrst rib tudi na višji politični in upravljavski ravni (EUSDR-PA 06, Biodiversity, DRBMP). Fragmentacija habitatov in pomanjkanje celostnega znanja o primernih habitatih in genetski pestrosti migratornih vrst rib ovira obnovo selitvenih koridorjev, ki so nujni za dolgoročno zaščito teh rib. Za obnovo in hkratno podporo ohranjanja staležev domorodnih vrst rib je nujno usklajeno mednarodno sodelovanje.

Stanje v Sloveniji

Izvedene vedenjske in habitatne raziskave migratornih ribjih vrst v Sloveniji bi lahko prešteli na prste ene roke. Pomanjkljivo poznavanje ekologije teh vrst se kaže v pomanjkljivem in neustreznem upoštevanju njihovih potreb tako v strateških, kot tudi v programskih in načrtovalskih dokumentih v Sloveniji. Čeprav jih Evropa prepoznava kot najbolj ogroženo skupino sladkovodnih rib, predvsem jesetrovke v Sloveniji trenutno niso deležne potrebnih varstvenih ukrepov, ki bi poskrbeli za vzpostavitev prehodnosti po rekah, varovanje ključnih habitatov (ki jih še ne poznamo), nadzorovane in strokovne repopulacije ter zagotavljanje rednega in učinkovitega spremljanja stanja.

Ker migratorne vrste rib ne poznajo državnih meja, je sodelovanje pri razvoju usklajenih metodologij in aktivnosti na mednarodni ravni ter vključevanje teh ukrepov v strateške in upravljavske dokumente Slovenije ključnega pomena.

Namen in cilji

S projektom MEASURES bomo utrli pot za vzpostavitev ekoloških koridorjev preko prepoznavanja ključnih habitatov in vzpostavitev začetnih varstvenih ukrepov za migratorne vrste rib vzdolž reke Donave in njenih glavnih pritokov. Razvili in preizkusili bomo metode za kartiranje habitatov in uskladili strategijo za obnovo ekoloških koridorjev (vključno s prioritizacijo lokacij), ki bo v prihodnosti del upravljavskih načrtov. Predvidena sta dva ukrepa: 1) prepoznavna in popis ključnih habitatov, 2) obnovitev staleža dveh domorodnih vrst za zaščito njihovega genskega bazena. Vzpostavili bomo mednarodno mrežo za usklajeno obnovo tarčnih vrst in izdali priročnik za obratovanje ribjih vzrejnih centrov (broodstock facilities).

Vzpostavili bomo tudi Informacijski sistem MEASURES, ki bo vsem strokovnjakom, odločevalcem in splošni javnosti omogočal dostop do pomembnih informacij v zvezi z ohranjanjem jesetrovk. Konkretni predlogi za vse naslednje osnutke zakonov in upravljavskih načrtov (NUV, PUN, ipd.) bodo omogočili prenos spoznanj iz projekta v trajnostno upravljanje vseh pomembnih območij za obnovo ekoloških koridorjev migratornih vrst rib. S prenosom teh predlogov v ustrezne nacionalne strategije in programe ter njihovim izvajanjem bodo države partnerice na projektu izpolnile vrsto mednarodnih strategij in zavez.

Z zagotavljanjem ustreznih življenjskih razmer za migratorne vrste rib, bomo hkrati izboljšali življenjsko okolje vseh ostalih vrst vodnih organizmov ter s tem naredili tudi korak k boljšemu ekološkemu stanju naših voda skladno z Vodno direktivo.

Slovenijo v projektu zastopa Zavod REVIVO

Kot edini partner iz Slovenije smo v Zavodu Revivo zadolženi za izvajanje vseh projektnih aktivnosti na izbranih pilotnih območjih v Sloveniji, in sicer na spodnji Savi ter na Muri.

Z namenom zaščite bomo locirali in popisali primerne habitate za drst, odraščanje in prezimovanje migratornih vrst rib, ter ugotovili prisotnost in številčnost ciljnih vrst na pilotnih območjih. Z vzorčenjem bomo ugotovili tudi razširjenost nekaterih drugih vrst rib in organizmov ter zaznali potencialno prisotnost tujerodnih vrst.

Skladno z rezultati raziskovalnega dela projekta bomo skupaj z glavnimi deležniki pripravili nabor in predlagali vključitev ukrepov za varovanje habitatov migratornih vrst rib na Savi in Muri v Načrt upravljanja z vodami za obdobje 2021-2027.